

40 Pars I. Illustratio IV. Panegyrica.

Rabbi
Salom.

Abigail no-
minis ety-
mologia.

Maria su-
pra modum
Abigail he-
rois ex-
cellit.

D Bonav.

Daniel
Agric.

Trinitas la-
tar in
precibus
Mariae.

Bethsabée
nomini-
symon.

dies *Nabal* vir meus à Domino mor-
te puniendus est. Ideò inibi Rabbi
Selomoh scribit: *Abigail loquuta est*
iusta propheticè, nam post decem dies
percussit Dominus Nabal. & mortuus est.
Ast Sancta herois & prophetes *Abi-*
gail, salem pro brevi decem dierum
tempore suum liberavit virum à mor-
te & ira Davidis Regis, cum tota
sua familiæ domo: quæ pro tempore
illo libera universa domus exultavit,
& gratias egit suæ heræ liberatrici.
Ex Hebreo enim nomen *Abigail*
idem est, ac *Pater meus exultationis*.
Et ex Chaldæo, *Pater miserationis*,
vel *protectionis*; quia in totius suæ
liberatione domus hæc virago, non
tam mater, quam *pater protector &*
miserator visa est. Sed attende quæ
liter *Maria* Virgo excellentior facta
Abigail feminâ, superaverit ipsam:
illa enim prophetavit viri sui mor-
tem, *Maria* verò totius humani ge-
neris æternam salutem, *ex numero*
precedenti. Illa ad brevissimum tem-
pus conjugem liberavit à corporis
nece: *Maria* ab animæ morte nos
æternaliter præservat & salvat, *ex*
illustrat. 3. per totam. Audias nostrum
Albanensem Episcopum *in Speculo B.*
Mariae, *le. 14.* sic pro instituto lo-
quentem: *Abigail ultionem tempora-*
lem, Maria verò æternalem convertit:
dum illa humanum, ista verò divinum
gladium convertit. Et de Deipara
scribens noster Daniel Agricola *in 4.*
corona, stella 12. aiebat: *Et nota, quod*
Abigail interpretatur, Patris mei
exultatio; quia de ea exultant Pater,
& Filius, & Spiritus Sanctus: & ipsa
orando impetrat à vero David, ne sta-
tim interficiat Nabal stultum & pessi-
mum, id est genus humanum. Exultat
enim in *Maria* pro nobis deprecante
tota Trinitas. Si ergo illa summa Per-
sonarum Trias sic gaudet, hilarescit
sic, sic exultat, cùm *Maria* pro nobis
exorat: ergo indubie quidquid pro
nobis exorando postulaverit Virgo,
statim atque libenter Deus clargie-
tur ipsi. Prudentissimam aliam pro-
phetissam feminam in *Abela* responsa-
dantem, alibi pro Deiparæ elucidan-
da advocabimus umbra.

Sequitur in ordine prophetidum
Salomonis mater, & *Davidis* uxor
Bethsabée (quæ à Græcis & nonnul-
lis Latinis corruptè *Bersabée* nomi-
natur,) *Hebraicè dicta* ; *Bath-*
xebab, nempe *filia saturitatis*, *filia*
salutis, vel *filia dives*, aut *divitiarum*:
Chaldaicè, *Filia hebdomadæ*. *Habuit*
patrem nobilem & fortissimum, nun-
cupatum Eliom, aliás Ammiel (*ex 1. 3. Paralip.*
Paralipom. cap. 3. vers. 5.) *quod inter-*
c. 3.
pretatur Deus meus populus; seu, popu-
lus meus Deus. *De ipsa enim sic Cor-*
Cornel. à
nelius à Lapide 2. Reg. 11. vers. 2. scri-
bit: Bethsabée talis evasit, postquam
Bethsabée
pánitens Davidis uxor facta, sanctam
pef pánitentiam fa-
cum eo egit vitam: immò evasit pro-
phetissa, & Salomonem filium ad om-
nem pietatem eruditivit. *Quando enim*
Bethsabée ista fuerit vaticinata, ita
ut nomen prophetissa meruerit, ferè
omnes Authores consentiunt, ipsam
quodammodo prophetasse erudiendo
filium suum Salomonem. *Caput enim*
trigesimum - primum Proverbiorum,
vers. 1. sic habet: Verba Lamuelis re-
gis. Visio, quā erudivit eum mater sua.
Omnium consensu hīc Lamuel signi-
ficat Salomonem; nam Lamuel inter-
pretatur, cum quo est Deus; & Salomon
hoc de se ipso fuerat testatus cap. 30.
Proverbiorum, vers. 1. dicens: Visio Ibid. c. 30.
quam loquutus est vir cum quo est Deus,
&c. Hunc igitur Lamuelum, sive Sa-
lomonem, doctrinā acceptā per Spi-
ritus Sancti revelationem, de futu-
ris excessibus filii prophetans Beth-
sabée, sua per prophetica monita eru-
divit à vers. 2. prædicti capit. 31.
Proverb. usque ad vers. 9. inclusivè:
idecirò Pagninus ex Chaldæo, ubi *Pagninus.*
Chaldæo.
nos Visio habemus, legit prophetia;
nam per quandam Divini Spiritus
collustrationem prævidens Bethsabée
sui filii Salomonis pericula in tur-
pium amorum luxu, à pueritia illum
ab eis avertere suis conabatur moni-
tis, ut pia mater. Et propter hoc pro-
phetiz donum meruit Bethsabée titulo
ancillæ Domini decorari, ipso Salo-
mone *Sap. cap. 9. vers. 4. & 5.* dicente:
Noli me reprobare à pueris tuis, quo-
niam servus tuus sum ego, & filius an-
cilla tue. *Maria* igitur Deipara, anto-
masticè *Ancilla Domini* suam per
humilitatem summam, & veri Salo-
monis mater, spiritualis est Bethsabée
prophetissa, *Filia salutis: immò &*
supra Bethsabée, ipsius salutis mater:
Filia dives, aut divitiarum, omnibus
filiabus congregantibus divitias in-
dustrior, ex eodem cap. 31. Proverb.
vers. 29.

41 Maria DEBBORA mystica, &c.

vers. 29. cuius pater speciali gratiâ
& singulari prærogativâ est ipse
Deus, qui est Mariae populus, aut cu-
jus populus ipse est Deus, juxta ipsius
Dei præcepsum Mariam allo-
quentis *psal. 44. vers. 11.* sic: *Audi*
filia, & vide, & inclina aurem tuam,
& obliuiscere populum tuum, & domum
patris tui. Et cur? Inibi vers. 42.
Quoniam ipse est Dominus Deus tuus:
nempe ipse rex, ipseque Dominus
Deus, est Pater tuus, & populus
tuus. At quia omnis prophetalis sa-
pientia *Maria* superexcedens om-
nem *Bethsabée* spiritum varidicum,
suum habuit augmentum & inten-
sionem à sapientia sui Filii Iesu, id-
circo mysteriosè prophetia *Bethsabée*
non dicitur ipsiusmet heroinæ elo-
quium, sed Lamuelis, id est Salomo-
nis verba: ibi, *Verba Lamuelis, &c.*
quia *Bethsabée*, quæ talis, *Maria*
erat Sanctissimæ hieroglyphicum. Rich-
ardus Laurentinus *lib. 9. de laudib.*
B. Marie, col. 516. litt. D. id testa-
tur dicens: *Verè ipsa est spiritualis*
Bethsabée, quam Christus de solario
paternæ majestatis adamavit, & ejus
decorum concupiscentis, sibi ineffabili
matrimonio copulavit. Si enim *Beth-*
sabée adhuc quæ adultera (omni re-
motâ criminis suspicione) fundavit
allegoriam pro *Maria* Dei Vir-
gine Sponsa, qualiter non erit, quæ
prophetissa, Deiparæ Virginis pro-
pheticum symbolum, quatenus *Maria*
prophetarum Prophetissa cele-
bratur?

Nec verba illa Proverbiorum c. 31.
Proverb. 31. *vers. 1. de Bethsabée prænuntiata, res-
pectu Salomonis filii, Visio (prophetia,*
sive assumptio) quæ erudivit eum
mater sua, ex toto videntur alienari
à Deipara Matre Christi respectu Fi-
lli sui. Talis enim fuit prophetalis
sapientia *Maria*, ut de ipsa possit di-
ci, secundum magisterium & spiri-
tum sapientiæ receptum à Filio, quod
erudivit Christum ut hominem *Maria*
mater ejus, apparenti apud homi-
nes instructione, ita ut ipse Filius
ejus Jesus proficeret suæ matris obe-
dientiæ sapientiæ apud homines ap-
parenter, non quidem substantiali-
ter, aut intrinsecè, sed extrinsecè
experimentaliter in futurum, secun-
dum obedientiam filii ad parentes;
non necessitate eruditio, aut sub-
R. P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

F quia

*An p̄t p̄t-
test dicit;*
Christum à
Maria ma-
tre sua quo-
dammodo
instruūtum
& fructuose
fuisse erudi-
tum?

Maria ha-
buit prela-
tionem in
Christum.
Richar.
Laur.

Ludov.
Viv.

* Alias vi-
ginti.

42 Pars I. Illustratio IV. Panegyrica.

quia doctrix, sapiens atque prophetes erat, ex 4. lib. Regum, cap. 22. vers. 14. uxor fuit viri nomine *Sellum* (vel ejus mater, ut placet LXX. in editione Romana,) locum inter prophetides sibi vendicat; de ipsa enim sic divinum habet oraculum loco citato libri 4. Regum: *Ierunt itaque Helcas sacerdos, & Aicham, & Achobor, & Saphan, & Asaia, ad Holdam prophetidem, uxorem Sellum, qua habitabat in Ierusalem.* Dubitant erudit in Sacris, quare tot majores natu Israëlis, virique Reipublicæ proceres à Josia fuerint rege missi, ut ab una femina Holda scilicetarentur responsa & oracula, non autem ad celeberrimum *Ieremiam* Vatem, qui jam antè per quinquennium fuerat gloriofus in populo Vates; nec ad *Sophoniam*, aut alium quempiam eo in tempore celebratum, notumque prophetam? Respondet Cornelius à Lapide inibi: *Quia Holda hac, & senio & prudentia & sanctitate & oraculis apud omnes erat celebris & venerabilis, aquè ac Debbona Iudicum 4.* Ast Rabbi Salomon selectiorem dubii enodationem præstat, dicens: *Quod Iosias querebat consilium pietatis & misericordia divine; & ideo iverunt ad mulierem prophetidem, quia mulieres magis solent esse misericordes, quam viri.*

Holda, sive Chulda, quid Hbraicæ, Chaldaicæ, & Syriacæ interpretari potest, Fortis, Victoria, Enixa hac; Phœnix, vel Palma hac; Frustula, vel particula auri Indici vel obryzi; Lapis pretiosus, quem solent Indi monilibus applicare, ex Beres. Rab. sectione 79. Dulcedo hac, qualis est quæ in apum reperitur alveo. Nonne omnia ista stant apertissimè pro Maria prophetide nostra, & mystica Chulda? An non Maria mulier Fortis, & enixa, quæ peperit cœlorum regem; feminarum Phœnix, Victoria, & victoriarum palma; massa auri probatissimi, singularis & splendidior omnibus lapidibus pretiosis gemma, & nostra Dulcedo? Patet ex dicendis horum encomio-

4. Reg.
c. 22.

Cornel. à
Lapid.

Rabbi
Salom.

Mulieres
magis mis-
ericordes
sunt, quam
viri.

*Holda, sive
Chulda,*
quid H-
braicæ,
Chaldaicæ,
& Syriacæ?

Beresch,
Rab
sect. 79.

*Maria est
mystica
Holda.*

rum series. Sed si legas suavius illius nomenclaturam prophetidis cum Vulgata, Scriptoribusque Latinis, *Holda*, vel *Olda*, idem signat ac si dicas, *Puel- la sp̄endida, laude digna, à verbo Hebraico ְהִלָּה, Hold, cum הֵלֶה in fine, nominis constitutivo, præcedente Kamets.* Illius enim etiam nominis etymologia plenè stat pro *Maria* sanctissima, puella & infantula fulgentissima, omni excogitabili digna laude. Et notanter *Chulda* cùm prophetissæ nomine decoratur, *mater ellum* (juxta LXX. Rom. edit.) id est pacifici nuncupatur, & habitare in secunda refertur; quippe in secunda parte, sive in *antemurali* Jerusalem urbis, ubi Prophetæ confluabant, magistrique commorabantur, ad docendum. Similiter *Maria* divina prophetis & *Sellum* mater, Christi scilicet pacifici Regis, non alibi ad alios edendum habitat, nisi in ipso Jesu Salvatore suo, tanquam in sua protectionis *antemurali*, juxta illud de ipsa Isaïa cap. 26. vers. 1. vaticinium: *Sal- vator ponetur in eam rūs & antemurale.* Nec alterius acclamatuerit & veneratur ipsa prophetis in Jerosolymis (in Ecclesia scilicet) nisi ipsius Salvatoris, utpote omnibus Vatis excellentior. S. Antoninus tom. 4. Sum. tract. 15. cap. 29. §. 1. in fine, sic ad rem scribit: *Sicut fecit eam Deus matrem suam, etiam præ ceteris fecit eam Va- tem sui.* Ad hanc igitur Prophetissam habitantem in Jerosolymis *Mariam* (sicut olim ad *Chuldam*) veluti ad celebriorem, prudentiorem & oraculis sanctiorem; & non ad alium ex Apostolis seu Discipulis Domini, confluabant Fideles.

Et cur, nisi quia *Maria*, utpote piissima femina, totius misericordia mater erat? *Quia mulieres magis solent esse misericordes quam viri, ideo ad Holdam Israëlitæ proceres accurvabant, ex dato Rabbi Salom.* In *Maria* scrinio Deus ipse sua oracula collocavit, ut è thesauro sua misericordia Fideles sua salutis depromerent vaticinia. Compertum enim apud Patres, cum D. Hieronymo serm. de Assumpt. Mariam post Domini Jesu in cœlos ascensum Jerosolymis in cœnaculo resedisse ad revelanda mysteria tam Apostolis, quam Evangelistis: à qua tanquam à Prophetide & Magistra

62.

Rabb.
Salom.

D. Hieron.

Maria DEBBORA

Magistra, quamplurima documenta acceperunt. Audire licet D. Anselmum Archiepiscopum Cantuariensem, opusculo de excellentia Virginis Mariae, cap. 7. de ipsa hunc in modum fantem: *Erat præterea, ut hic quidem videtur, utilis & necessaria Fidei nostra conversatio sua post Ascensionem Domini inter Apostolos ejus; quia licet ipsi per revelationem Spiritus-Sancti edociti in omnem fuerint veritatem; incomparabiliter tamen, eminentius ac manifestius ipsa per eum spiritum veritatis, illius veritatis profunditatem intelligebat: & per hoc multa eis per hanc revelabantur, quæ in se non solum simplici scientiâ, sed ipso effectu, ipso experimento didicerat de mysti- riis ejusdem Domini nostri Iesu Christi.* Ipsâ enim *Mariâ* docente & enarrante multa propheticæ, ab Apostolis & Discipulis Domini tradebantur calamo, & in universo evulgabantur orbe. Sed cur omnia hæc Apostolis revelanda & edocenda post Ascensionem Domini non committuntur à Christo Apostolorum coryphæo Petro Ecclesiæ principi & capitî, aut Ioanni dilecto, sive Iacobo suorum mysteriorum in Thabore & in horto consciis? Cur tot inter viros sola femina Mater felicitur ad doctrinam & eruditionem virorum? Mehercè, quia apud *Mariam* tribunal solommodò opus misericordiæ, non stricti rigorosique zeli agebatur. Audivisti Petrum olim ardentissimo accensum zelo, cum sociis suis Joanne & Iacobo Christo in hortulo Luce 22. vers. 49. dixisse: *Do- mine si percutimus in gladio? Quin etiam & eorum primas Petrus, ne- dum à Christo expectans sui responsum quæstî, fure ore percitus, gladio percussit Principis Sacerdotum ser- vum, & ei auriculam amputavit. An non ceteri Petri sodales Iacobus & Ioannes, sœviter in Samaritanos seve- ri, sic fuere Christo Luca 9. vers. 54. loqui: Domine, vis dicimus, ut ignis descendat de cœlo, & consumat illos?*

Vides quam duri in homines Sancti Discipuli, Apostolique Domini iraefuntur in proximum. Ergo post Christi in cœlos ascensum doctrina de populis adducendis ad Deum, non iratis & stomachatis in populos committatur. Apostolis aut Discipulis, qui nimio zelo cupiunt subvertere R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

mystica, &c. 43

peccatores; sed *Mariæ* pietatis & charitatis parenti & misericordiæ *Mariæ cur doctinalē & propheticā* & *post Ascensionem Apol- olorum fuerit ora- culum, post Christi Ascensionem;* D. Bonav.

63.

Isaïa c. 8.

F 2 in